

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

De Divina Psalmodia, Ejusque Causis, Mysteriis, Et Disciplinis, deque variis Ritibus omnium Ecclesiarum in psallendis Divinis Officiis, Tractatus, Historicvs, Symbolicvs, Asceticvs. Sive Psallentis Ecclesiae Harmonia - Opus novum, & curiosum, ac multiplici eruditione illustratum ... Operum ...

Bona, Giovanni

Parisiis, 1678

§. 1. Hvmanarum rerum inconstantia. Ea per Nonam designatur. Vtilitas tentationum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9929

DIVINÆ PSALMODIÆ. CAP. VIII. 225
animæ in fervida ejus luce diu cum sponso permanere. Sed non est hujus vitæ tanta felicitas : nam post Sextam sequitur Nona, qua hora fuscatur splendor, fervor tepescit, & die ad Vesperam inclinante instabilitas, & imperfectio humanæ mentis indicatur

CAPUT IX.
DE NONA.

§. I.

Humanarum rerum inconstantia. Ea per Nonam designatur. Utilitas tentationum.

ERgonè semper in lubrico versamur miseri homines, & nunquam in eodem statu permanemus? Siccine certa lege statutum est, ut nihil stabile reperitur sub sole, contrariis motibus, perpetuaque vertigine circumvolvantur universa? Hæc nimirum naturæ nostræ conditio est. Circulus quidam humanarum revolvitur rerum, ut (a) Agapetus Diaconus sapienter scribit, qui modò sic, modo aliter agit at ipsas, & circumfert, atque in his inæqualitas est, eo quod nihil ex præsentibus in eodem statu permaneat. Et quis est qui possit in hac versatili rerum mutatione seipsum semper immutabilem exhibere? Nesciunt stare successus, ait quidam (b) declamator, & quoties prodire felicitas non potest, redit. Rectè (c) Basilii Imperator ad Leonè filium: Existima, fili, vitam istam nihil fixum, nihilque stabile, aut perpetuum habere; nam subinde res aliter atque aliter variantur, & rotæ in morem, quæ circumvolvitur, ea quæ sursum sunt deorsum feruntur, & quæ deorsum jacent, sursum evehuntur. Glorietur David in abundantia sua, & dicat, (d) *Non movebor in*

a Agapet. de off. Regis ad Justinianum. Imp. cap. 11. b Cal. Flaccus decl. 2.
c Basil. in exhortat. ad filium cap. 38. d Psalm. 29.

eternum : Deus verò faciem ab illo parumper avertat, jam effunduntur gressus ejus, jam labitur, jam conturbatur. Victrices manus attollat (e) Moyses in cœlum; mox enim fatigatas, segnesque demittet, & vincet Amalechites. Jactet (f) se Petrus mortem ultrò appetens pro Christo, mox ad vilissimam ancillulæ vocem ipsum Dei Filium turpi sacrilegio denegabit. Grandia nos etiam spiremus facinora, dum sol in auge, dum meridies in mente, dum lux plenior fulget in anima: jam enim ad vesperam vergente sole, jam senescente die, jam nocte appropinquante nos etiam tepescimus, & declinamus, ac præcipites labimur in deteriora. Inconstans est vita nostra, ærumnosa peregrinatio, vita caduca, vita laboriosa, in qua momentis singulis per varios mutabilitatis defectus diversis motibus agitamur. Bibimus de calice mixto ex hoc in hoc, veniunt super nos tempora multa, tempus amplexandi, tempus cessandi ab amplexibus, tempus ridendi, tempus flendi. Sed heu JESU bone! si appendantur in statera horæ gaudii, & horæ luctus; horæ lucis, & tenebrarum, quasi arena maris hæc graviores apparebunt. Quam citò declinat dies, tepescit calor, meridies occumbit, & ingruente vespera finitur: Sed ita gradiendum est, donec videatur Deus Deorum in Sion, donec æstuet ille meridies, quem nulla potest umbra offuscare. Dies, & nox; fervor, & tepor alternis vicibus regnant in anima. Nunc præsentem dilecto triumphat, & exultat: nunc illo fugiente luget, & fit velut mare contritio ejus. Verumtamen justè hæc patitur, si fortè respexit in vanitates, & insanias falsas: tunc enim Sponsus ab illa recedit, & iracundiam simulans nec suspiriis, nec lacrymis revocatur. Quod si etiam meridiano calore succensa ardeat charitate ut Seraphim, dum tamen peregrinatur à Domino, mutationi subjaceat necesse est. Fidem præstet huic doctrinæ admirabili sua

e Exod. 17. 11. f Matth. 26. 35. 70.

eloquentia (g) Augustinus. Festa, inquit, cum hîc homines celebrant suæ luxuriæ; consuetudinem habent constituere organa ante domos suas, aut ponere symphoniam, vel quæcunque musica ad luxuriam fervientia, & illicientia, & ubi audita fuerint hæc quid dicimus qui transimus? Quid hîc agitur? Et respondetur nobis aliqua esse festa. Natalitia celebrant, nuptiæ hîc sunt: ut non videantur inepta illa cantica, sed excusetur festivitate lætitia. In domo Dei festivitas sempiterna est. Non enim aliquid ibi celebratur, & transit. Festum sempiternum, chorus Angelorum, vultus præsens Dei, lætitia sine defectu. Et dies illic festus ita est, ut nec aperiatur initio, nec sine claudatur. De illa æterna, & perpetua festivitate sonat nescio quid canorum, & dulce auribus cordis, sed si non perstrepat mundus. Ambulanti in hoc tabernaculo admirabili Dei, & miracula Dei in redemptione fidelium consideranti mulcet aurem sonus festivitatis illius, & rapit cervum ad fontes aquarum. Sed quia, fratres, quamdiu sumus in corpore hoc peregrinamur à Domino, & corpus quod corrumpitur aggravat animam, & deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem: & si utcunque nebulis diffugatis ambulando per desiderium ad hunc sonum pervenerimus interdum, ut aliquid de illa domo Dei nitendo capiamus; onere tamen quodam infirmitatis nostræ ad consueta recidimus, & ad solita ista dilabimur. Et quomodo ibi inveniamus unde gauderemus, sic hic non deerit quod gemamus. Huc usque Augustinus.

II. Hanc miserrimam rerum nostrarum vicissitudinem hora diei nona manifestè demonstrat, si viro doctissimo credimus, sacrorumque rituum diligentissimo explanatori (h) Amalario Fortunato, qui dum horæ hujus mysteria edisserit, sic loquitur: Status temporis quando Nona celebratur, designat fervorem

g August, in psal. 41. h Annal, lib, 3, c, 6,

studiorum, quem exercebat mens in altitudine virtutum, aliquantulum tepefactum esse propter tentationes accidentes. Sicut tunc sol descendit à centro ad inferiores partes, ita mens, quando tentatur, descendit ab altitudine intimi gaudii ad considerandam naturam suam, atque fragilitatem, & videt quam facilis sit ad occasum. Stat inimicus in insidiis malignis tentans suggestionibus, occultis impugnans incitamentis: nec veretur atroci pugna nobiscum certare, etiamsi divinæ gratiæ meridiem videat in cordibus nostris coruscantem. Hostis namque callidus, ait magnus (i) Gregorius, quos justitiæ luce enitescere conspicit, eorum mentes illicitis desideriis inflammare contendit, ut plerumque plus se urgeri tentationibus sentiant, quam tunc cum lucis internæ radios non videbant. Quid autem operetur in anima hæc diabolica impugnatio, explicat idem sanctus (k) Pontifex his verbis: Sæpè justorum animus aliquatenus ex tentatione frigescit, sed nequaquã gratia deserit, quæ quò nos durius ex dispensatione percutit, eo amplius ex pietate custodit. Nam cum tenebrescere per tentationem cœperit, sese iterum lux interna succendit. Sic gratia divina consurgit ad vesperam quasi (l) fulgor meridianus ei qui timebat, ne juxta (m) Prophetam occideret sibi sol in meridie, & palparet in meridie, sicut palpare solet cæcus in tenebris. Fulgor quippe meridianus in vespere est virtutum renovatio in tentatione. Sententia est viri doctissimi (n) Paschasii Abbatis Corbeiensis, semper tentationem conjunctam habere consolationem Spiritus sancti, qui relevat de infidelitate ad fidem, de desperatione ad spem, de mœrore ad gaudium, de lapsu peccati ad veniam. Quantumcunque igitur acerba sæviat tentatio, resiste quisquis es, viriliter age, & memineris (o)

i Gregor. li. 29. mor. cap. 12. k id. ibid. lib. 10. c. 12. l Job. 11. 17. m Amos. 8. 9. n paschal. lib. 3. in lament. Jeremia. o Ad Roman. 5. 3. J. cœb. 1. 12. Eccli 34. 9.

scriptum, *Tribulatio patientiam operatur, patientia probationem, probatio spem, spes autem non confundit.* Item, *Beatus vir, qui suffert tentationem, quoniam cum probatus fuerit, accipiet coronam vite, & qui non est tentatus quid scit?* Tentationibus mens eruditur, accenditur amor, custoditur fides, augetur præmium, perficitur animus, probatur virtus, accrescit scientia, magnanimitas exercetur, homo interior roboratur, purgantur vitia, merita cumulantur.

III. Illustrabo hanc doctrinam sanctorum Patrum documentis, ne loqui videar ex proprio sensu. Gregorius iterum audiendus est. Sæpè electus ipsa virtutum magnitudine sentit se extolli, unde & tentari se præsentis vitæ adversitatibus post virtutes desiderat, ne pejus ex virtutum confidentia cadat. Tentabatur sanè Paulus, (p) cum dicebat datum sibi stimulum carnis, ne magnitudine revelationum extolleretur; cumque rogasset Dominum, divinum responsum accepit, *sufficit tibi gratia mea, nam virtus in infirmitate perficitur.* Tentabatur etiam Sponsa, cum (q) dicebat, *Vocavi & non respondit mihi.* Sed, ut explicat (r) Philo Carpatorum Episcopus, sæpè ad probationem fidei, majoremque profectum charitatis tentatur Sponsa, ut pugnare discat, ac vincere. Vocat dilectum suum, & non respondit. Vellet enim assiduè alimonia cœlesti pasci, interna illa suavitate frui, iis delictis internis frui, quibus solis se beari posse intelligit; sed corruptibili mole corporis impedita sæpè decidit, donec adveniat tempus, quò à corpore evocetur. Sanctus Presbyter (s) Isaacus libro de contemptu mundi, diffusa, & eleganti oratione demonstrat, quod quanto magis proficit homo, tanto majores habet tentationes. Abbas (t) Dorotheus, *Tentatio, inquit, omne bonum necessariò aut præcedit, aut sequitur, neque opus bonum*

p 2. Cor. 12. 7. q Cant. 5. 7. r Philo Epif. in c. 5. Canticorum. s Isaac. de cont. mundi c. 40. t Dorothei. doct. 19.

dici potest, aut secundum Deum, nisi tentatione approbetur. Richardus (u) Victorinus, Quanto, ait, acrioribus tentationibus urgemur, quanto crebrioribus periculis exercemur, tanto perfectius ad discretionem erudimur, & sæpè aliarum virtutum damna discretionis sunt lucra. Quia verò viris perfectioribus gravissimum imminet periculum ex incauta securitate, admonet eos (x) Bernardus, ut capere satagant vulpes parvulas, quæ vineam Domini Sabaoth demoliuntur. Porrò vulpes tentationes sunt. Exclamat autem experientia rerum magistra instructus sanctus Pater. Quantos ingressos vias vitæ, progressos ad meliora, super semitas justitiæ benè, securèque proficiscentes fraude vulpium harum turpiter supplantatos expertus sum, & serò in se virtutum suffocatos plangere fructus? Cum igitur non desint luctuosa vitiorum certamina, præsertim post meridiei fervorem, post gratiæ claritatem, magno iudici moderamine custodiri, & in quodam medio librari anima debet, quatenus nec de virtute extollatur, nec de tentatione desperet. Idcirco nona diei hora in hymnis, & supplicationibus Deum glorificamus, ut non permittat ultra vires nos tentari, ut qui jam nos dignatus est in filiorum numero computare, non debeat aliquando de malis actibus nostris contristari.

§. II.

Numerus Novenarius infaustus. Horæ Nonæ mysteria. Cur oremus hac hora.

I. **I**psè numerus Novenarius à denarij perfectione deficiens operum imperfectionem designat, ut (a) Rabanus Archiepiscopus Moguntinus observat. In cuius rei typum novem partes, id est imperfectio-

u Richard. de præp. animi ad contempl. cap. 68. x Bern. serm. 64. in Cantic. a Raban. lib. 17. in Hieremiam c. 52.